

Rapport

Internrevisjonens årlige rapport om varslingsaker

2022

Av internrevisjonen, Norad

Internrevisjonen

Internrevisjonens årlige rapport om varslingsaker

2022

Forfattere og bidragsytere:
Internrevisjonen

ISBN: 978-82-8369-155-9
Utgitt: 02.03.2023

norad.no

Innhold

Innledning	4
Hvordan varsle	4
Undersøkelser	5
Seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering (SEAH)	6
Økonomiske misligholdssaker behandlet i 2022	7
<hr/>	
Typen av misligheter	7
Svikt hos Norads avtalepartner	9
Reaksjoner	10
Hvem varslet?	11
Hvor mislighetene fant sted	11
Stikkprøver for avdekking av røde flagg	12
<hr/>	
Høy iboende risiko.....	12
Stikkprøver som ett blant flere spesielle kontrolltiltak	12
I 2022 utførte internrevisjonen i Norad 12 stikkprøver	13
Temaer fra tidligere årsrapporter med fortsatt relevans i 2023	14
Utenriksdepartementets kvartalsvise oversikt over saker	16
<hr/>	

Innledning

Nulltoleranse for korrupsjon og andre typer økonomiske misligheter er et generelt prinsipp i norsk bistandsarbeid. Bistandsmidler som ikke går til avtalt formål vil motvirke ønsket utvikling, og derved undergrave vår felles innsats for arbeid om å nå bærekraftsmålene. Ved mistanke om misligheter, skal tilskuddsmottager og ansatte i bistandsforvaltningen umiddelbart rapportere forholdet.

Avvik fra betingelser og krav fastsatt for bruken av offentlige midler, vil bli møtt med reaksjoner. Norads avtaler med tilskuddsmottakere omfatter bestemmelser om sanksjoner i tilfeller av misligheter eller overtredelser, i form av hel eller delvis tilbakebetaling av tilskudd og/eller oppsigelse av avtalen der det foreligger vesentlige kontraktbrudd.¹

I 2022 fikk flere av malene for tilskuddsavtaler en egen bestemmelse som stadfester Norads nulltoleranse for «passivitet» i kampen mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering (forkortet SEAH). Mangelfull oppfølging av aktivitetspliktene i den nye avtaleartikkelen er tatt inn som eksempel på vesentlig mislighold av avtalen.

Norads internrevisjon mottar og behandler alle saker der en mistanke om økonomiske misligheter eller seksuell utnyttelse, misbruk eller seksuell trakassering berører Norads midler. Denne årsrapporten inneholder enkelte av resultatene fra dette arbeidet gjennom 2022. Det overordnede formålet med rapporten er å øke bevisstheten om risikoen for misligheter i forvaltningen av bistandsmidler.

Hvordan varsle

Mistanke om ulovlige, uetiske eller uakseptable forhold kan rapporteres åpent eller anonymt til Norad på e-post: varsling@norad.no

I samarbeid med Utenriksdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Norfund, og Norec har Norad en eksternt varslingskanal som forvaltes av konsulentfirmaet EY. Den eksterne kanalen gir ansatte og eksterne partnere en alternativ kanal for kontakt med Norad, og den tar også imot anonyme varsler. Mer informasjon om den eksterne varslingskanalen finnes på <https://www.norad.no/aktuelt/varslingstjeneste>.

¹ Det er egne avtaler for multilaterale institusjoner, fond og utviklingsbanker. Se flere detaljer i avsnittet «Hvor fant mislighetene sted».

Undersøkelser

Dersom Norads internrevisjon finner grunn til mistanke om misligheter som vedrører Norads midler, blir det åpnet en varslingssak. I slike tilfeller informerer Norad Utenriksdepartementet, eller Klima- og miljødepartementet dersom midlene er gitt til klima- og skoginitiativet. Det vurderes suspensjon av utbetalinger til de angjeldende mottakerne frem til saken har blitt utredet eller det har blitt satt i verk tilstrekkelige risikoreduserende tiltak. Beslutninger om å fryse pengestøtte blir så langt som mulig truffet i samråd med mottakeren av tilskuddet fra Norad og den avdelingen i Norad som er ansvarlig for avtalen. Formålet med å suspendere pengestøtten er å sikre offentlige midler. Suspensjonen trer i kraft hvis den internkontrollen som utøves av tilskuddsmottakeren eller den implementerende partneren, blir betraktet som utilstrekkelig.

Norad kan også fryse utbetalingene til partneren midlertidig eller gå til oppsigelse av tilskuddsavtalen dersom organisasjonen ikke håndterer SEAH-saker slik avtalen krever.

Mottakere av tilskudd fra Norad har ansvar for å sikre at alle offentlige midler blir benyttet i samsvar med tilskuddsavtalen, herunder implementeringsplanen og budsjettet, og at bruken kan dokumenteres slik avtalen krever. Norads internrevisjon har ansvar for at alle varslingssaker blir tilstrekkelig utredet. I mange tilfeller blir det trukket inn ekstern ekspertise for å gjennomføre en spesialrevisjon. Hvis tilskuddsmottakeren vil undersøke saken selv eller igangsetter en ekstern granskning, må allikevel mistanken rapporteres umiddelbart og før egne undersøkelser iverksettes. Granskninger utført av tilskuddsmottaker selv skal gjennomføres i samråd med Norads internrevisjon.

Uttrykket «økonomiske misligheter» benyttes i Norads avtaler som en samlebetegnelse for økonomiske forhold som er lovstridige eller innebærer misbruk av Norads midler. Eksempler er korrupsjon, underslag, bedrageri, tyveri, favorisering/nepotisme eller annet misbruk av stilling, bevisst feilaktig fremstilling av økonomiske eller ikke-økonomiske forhold og enhver bruk av prosjektmidler som ikke er i samsvar med gjennomføringsplanen og budsjettet. De sakene som er innrapportert til Norads internrevisjon, omfatter alle disse kategoriene.

Seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering (SEAH)

Seksuell utnyttelse, misbruk eller seksuell trakassering har vært i strid med Norads tilskuddsavtaler i mange år, ettersom Norads kontraktspartnere skal varsle hendelser som vil kunne ha betydelige følger for tilskuddsavtalen. Tilskuddsmottakere skal også ha etiske retningslinjer som angir minimumsstandarder, inkludert «bestemmelser som er strenge når det gjelder seksuelle overgrep, seksuell utnyttelse og seksuell trakassering».

I 2022 fikk flere av malene for tilskuddsavtaler en egen bestemmelse som stadfester Norads nulltoleranse for «passivitet» i kampen mot seksuell utnyttelse, misbruk og seksuell trakassering. Mangelfull oppfølging av aktivitetspliktene i den nye artikkelen (artikkel 16) vil kunne anses som vesentlig mislighold av avtalen.

Med ny artikkel 16 som nevnt over er kravene til aktiv bekjempelse av slike overgrep og trakassering skjerpet. Kamp mot SEAH er således blitt et mål i seg selv; uavhengig av eventuelle følger for tilskuddsavtalen. Norads tilskuddsmottakere blir nå forpliktet til å gjøre sitt ytterste for å forebygge, avdekke og følge opp SEAH i Norad-støttede prosjekter. Dette gjelder i hele prosjektkjeden.

For ytterligere informasjon, se [Norads retningslinjer](#).

Internrevisjonen har ansvar for Norads arbeid med å følge opp varsler og rapporter om SEAH. Seksjonen gransker imidlertid normalt ikke de enkelte trakasseringssakene selv. Dette tilligger arbeidsgiveransvaret og en oppgave for tilskuddsmottakers eller deres implementerende partnere. Internrevisjonens ansvar består primært i å vurdere hvorvidt tilskuddsmottakerens håndtering av varselet og deres interne tiltak mot SEAH er i samsvar med avtalen med Norad. Dersom organisasjonen ikke håndterer SEAH-saker slik avtalen krever, kan Norad fryse utbetalingene til partneren midlertidig eller gå til oppsigelse av tilskuddsavtalen.

I 2022 mottok Norad 9 varsler om seksuell utnyttelse, misbruk eller seksuell trakassering og avsluttet 17 slike saker.

Se også [Utenriksdepartementet retningslinjer om SEAH](#).

Økonomiske misligholdssaker behandlet i 2022

I 2022 mottok Norad 91 varsler om økonomiske misligheter og SEAH. Det ble opprettet 65 nye saker, og 51 saker ble ferdigbehandlet. I 39 av de avsluttede sakene krevde Norad tilbakebetaling av midler som følge av økonomiske misligheter og/eller vesentlige brudd på tilskuddsavtalen.

Det ble tilbakebetalt i alt 11.629.585 kroner, og av dette gikk 11.341.127 kroner til Norad og 288.458 kroner til de berørte prosjektene.

Sanksjonen «tilbakebetaling til prosjekt» er bare mulig dersom et bestemt sett av kriterier er oppfylt, blant dem at varsling skal skje umiddelbart ved mistanke og at internkontrollen hos tilskuddsmottaker ikke var vesentlig å laste. Tilskuddsmottaker må ha påsett at internkontrollen forut for og i perioden der misligholdet skjedde var tilfredsstillende. Hele listen med betingelser finnes [her](#).

Den minste summen som ble tilbakebetalt i en enkeltsak i 2022 var 188 kroner, mens den største summen beløp seg til 4.247.229 kroner. En oversikt over alle sakene finnes her: [Rapport om økonomiske mislighetssaker](#).

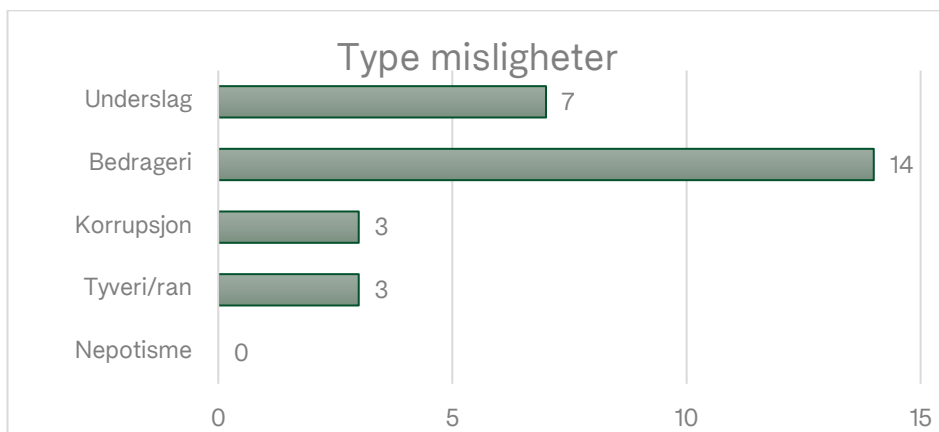
Ni av de avsluttede sakene omfattet misligheter begått av Norads kontraktsparter (tilskuddsmottakere), mens 42 saker gjaldt deres lokale partnere.

Oversikt 2022	
Saker meldt Norad	91
Opprettede saker	65
Avsluttede saker	51
Avsluttede saker med reaksjon	39
Antall saker tilbakebetalt Norad	36
Antall saker tilbakebetalt prosjekt	3
Totalt NOK tilbakebetalt Norad	11 341 127
Totalt NOK tilbakebetalt prosjekt	288 458

Typer av misligheter

Selv etter en grundig gransking er det ikke alltid mulig å fastslå hvorvidt handlingene har vært gjort med overlegg. Kontraktbrudd kan imidlertid ofte bevises, for eksempel brudd på anskaffelsesreglene, manglende/utilstrekkelig dokumentasjon av kostnader og annet som lett kan dekke over mer omfattende misligheter. Denne typen mislighold av avtale gir grunnlag for reaksjoner fra Norads side, selv når ingen økonomiske misligheter har blitt bevist.

I de 51 granskningene som ble avsluttet i 2022, ble det oppdaget misligheter i 27 tilfeller. Enkelte typer misligheter er enklere å oppdage enn andre. Korrupsjon vil ofte være vanskeligere å påvise og enda vanskeligere å bevise enn underslag, bedrageri og tyveri. Bevisene for bestemte typer økonomiske misligheter kan være flertydige.

Mer detaljert forklaring av begrepene ovenfor:

Underslag – oppnåelse av urettmessig vinning gjennom tilegnelse av eiendeler som man disponerer, men som tilhører noen andre

Bedrageri – oppnåelse av urettmessig vinning ved bevisst å fremkalle og utnytte en villfarelse

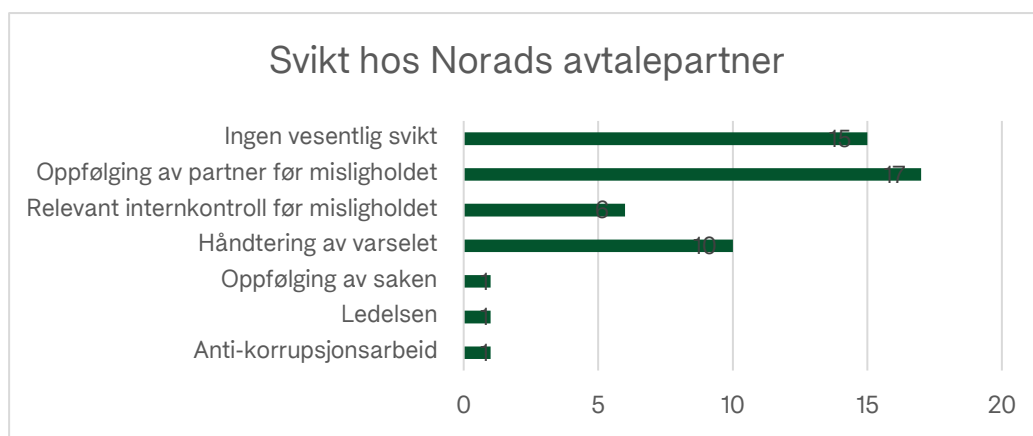
Korrupsjon – er misbruk av makt i betrodde stillinger for personlig gevinst ved betaling eller mottak av bestikkelser i form av penger, gaver eller tjenester

Tyveri/ran – urettmessig tilegnelse av en annens eiendom / oppnåelse av en urettmessig vinning for seg selv eller en annen ved bruk av vold eller trusler

Nepotisme – ytelse av urettmessige fordeler til slektninger eller nære bekjente («kameraderi»)

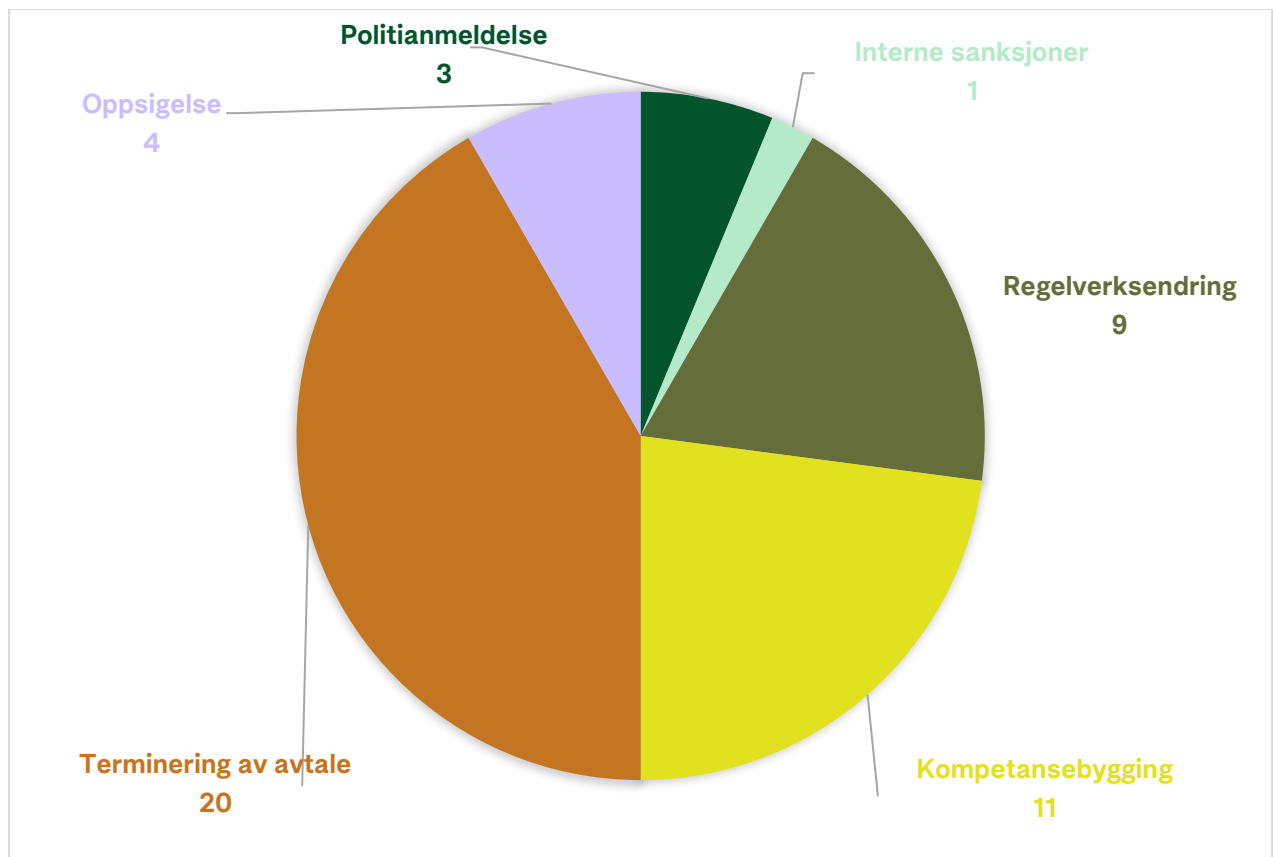
Svikt hos Norads avtalepartner

Figuren under viser de vesentligste typene av svikt hos Norads avtalepartner. I mange tilfeller var svakhetene knyttet til manglende oppfølging av den implementerende partneren. Mange lokale partnere har tilstrekkelige skriftlige rutiner og interne retningslinjer, men etterlevelsen av disse er ofte mangelfull. I de fleste sakene var svikt i internt kontrollmiljø hovedårsaken til at mislighetene kunne finne sted. Figuren innbefatter saker der det ikke ble påvist forsettlig mislighold (økonomiske misligheter), men der det ble krevd tilbakebetaling av midler på grunn av vesentlige kontraktbrudd. I mange tilfeller har det skjedd flere typer av svikt, figuren fremhever den viktigste per sak.

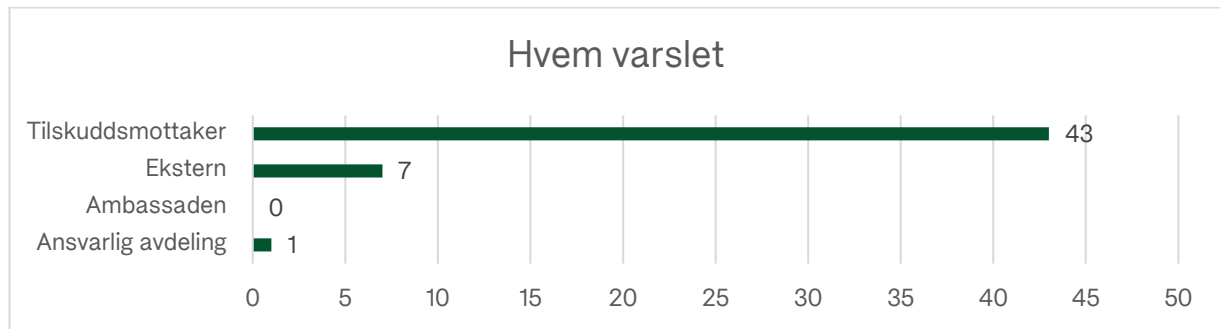
Reaksjoner

Figuren under viser oversikt over de reaksjonene som tilskuddsmottakere eller deres partnere iverksatte eller ble pålagt å iverksette som resultat av utfallet av granskningene. Norad og tilskuddsmottakeren krever ofte at det gjennomføres en styrking av internkontrollen før støtten kan gjenopptas. Interne sanksjoner, som avskjedigelse av ansatte, blir gjennomført uten at Norad er involvert. Tabellen viser saker der det var fastslått et vesentlig brudd på kontrakten. Saker som ikke var omfattet av reaksjoner, er utelatt.

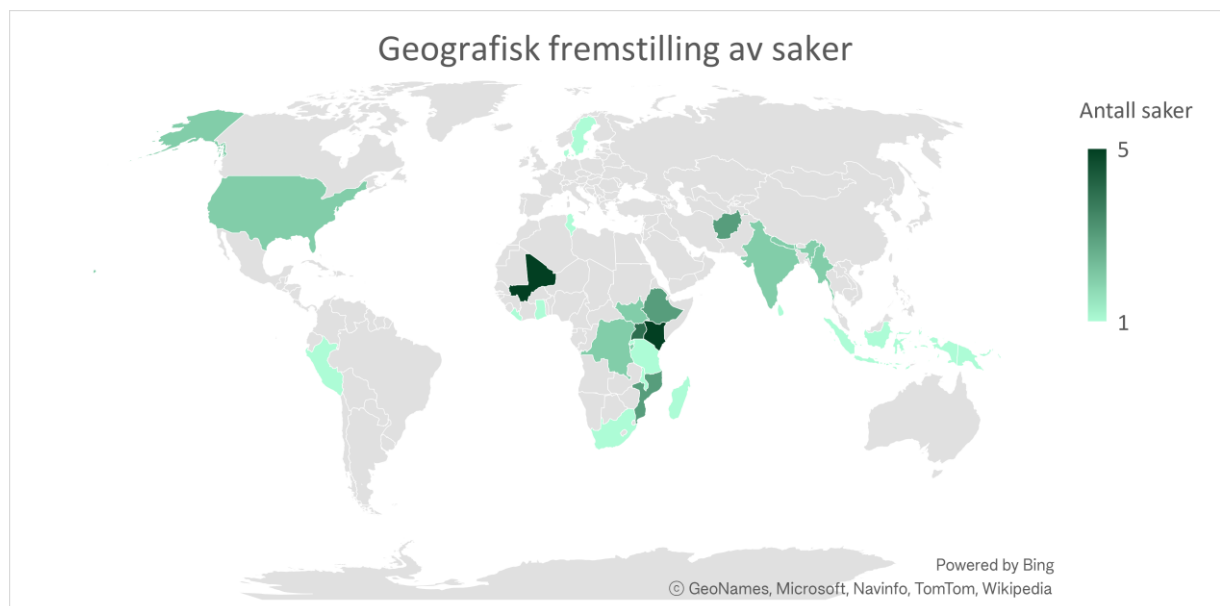

Hvem varslet?

Figuren under viser at rapporter om misbruk av midler hovedsakelig kommer til Norad fra tilskuddsmottakere, i samsvar med kontraktsforpliktelsene de har. I tillegg mottar internrevisjonen saker direkte fra eksterne varslere, også anonyme. I enkelte tilfeller varsles Norad av andre donorer, og internrevisjonen får også rapportert mistanke om økonomiske misligheter fra Norads tilskuddsforvaltere.

Hvor mislighetene fant sted

Internrevisjonen har behandlet saker fra 27 forskjellige land i 2022.

Det er ikke rimelig å trekke noen konklusjoner om forekomsten av misligheter i et land ut fra antallet saker per land. Tilfeldigheter spiller definitivt en stor rolle og ikke minst andelen av Norads midler som kanaliseres til det angjeldende landet.

Flertallet av tilfellene i 2022 vedrørte utenlandske NGO-er, og de fleste av disse var partnere til norske NGO-er.

Multilaterale organisasjoner og banker følger selv opp varsler. FN-systemet og globale fond etterforsker alene mange tusen potensielle tilfeller av økonomiske misligheter hvert år, og disse sakene er ikke tatt med i denne årsrapporten.

Stikkprøver for avdekking av røde flagg

Høy iboende risiko

Kontroll og oppfølging av Norads tilskuddsmottagere gjennomføres løpende gjennom avtaleperioden for det enkelte tiltak. Norad får utført ulike typer organisasjonsgjennomganger og aktsomhetsvurderinger (due diligence) for å vurdere tilskuddsmottagers kapasitet og evne til å forvalte offentlige tilskuddsmidler. Fremdriftsrapportering og feltbesøk er en del av den løpende monitoreringen. I forkant av alle utbetalinger gjøres en konkret vurdering av perioderegnskap og budsjett. I tillegg kreves årlig gjennomføring av ekstern revisjon av det finansielle prosjektrengskapet.

Kontrolltiltakene nevnt ovenfor har trolig en forebyggende effekt. Men de avdekker i svært liten grad misligheter. I følge den internasjonale organisasjonen for korrupsjonsgranskere ACFE, avdekkes kun 4% av misligheter av ekstern revisjon².

Nesten uansett hvordan internkontrollen er implementert kan det være et kontrollvakuum på steder med høy mislighetsrisiko. Spesielt i tilfeller der tilskuddsmidler går videre fra Norads avtalepartnere gjennom flere ledd, kan det være utfordrende å forstå kontrollmiljøet som følger pengestrømmene. Det er viktig at alle vilkår i Norads avtale med tilskuddsmottakeren tas videre i avtaler med nasjonale eller lokale partnere.

Stikkprøver som ett blant flere spesielle kontrolltiltak

Det er flere tiltak som kan iverksettes for å avgjøre om den forhøyede risikoen lenger ut i bistandskjeden er møtt på en god måte. Både spesialrevisjoner og avtalte kontrollhandlinger utført av revisor (at det avtales at revisor gjennomgår spesielle forhold i regnskapet, ut over den årlige generelle bekreftelsesrevisjonen) på utvalgte områder kan fange opp avvik. Men slike kontrolltiltak gjøres i liten grad med forebyggende formål.

² ACFE, Association of Certified Fraud Examiners - Report to the Nations 2022

Det er Norads tilskuddsmottaker som har ansvar for å følge opp at alle midler brukes korrekt, herunder at det er internkontroll tilpasset risiko og vesentlighet helt ut til siste mottaker av statlige bistandsmidler. Norad har et eget ansvar for å påse at avtalepartnerne etterlever forpliktelsene. Et forebyggende kontrolltiltak Norad utfører er stikkprøver for å avdekke røde flagg. I slike stikkprøver undersøkes aspekter ved internkontrollen som er særlig viktige for å hindre misligheter og aktiviteter som generelt sett er utsatt for høy korrupsjonsrisiko. Eksempler på forhold som undersøkes er varslingsystem, anskaffelser, lønn og godtgjørelser, regnskapsføring, skatter og avgifter. Stikkprøven utføres i løpet av én dag, og gir ikke et samlet bilde av tilskuddsmottakeres internkontroll. De er ikke en revisjon eller en granskning, og erstatter ikke regulære revisjoner eller oppfølging fra Norad eller tilskuddsmottakeren.

Under gjennomføring av stikkprøvene og i påfølgende rapport gis anbefalinger for å møte eventuelle røde flagg eller svakheter som avdekkes. Det er langt rimeligere å forebygge enn å reparere, så de enkelte observasjonene kan benyttes av ledelse i de besøkte institusjonene og av Norads saksbehandlere for å tette avvik før det alvorlige kontraktsbruddet finner sted. Dersom alvorlige svakheter avdekkes, vil det iverksettes en ekstern granskning.

Observasjoner beskrives i detalj, og summeres i tabeller for ulike områder, og innplasseres etter risikonivå: Alvorlig svakhet som må rettes umiddelbart, svakhet som må rettes, mindre svakhet som anbefales utbedret:

Risk scale	
High	Significant risks or critical deficiencies identified requiring immediate remediation
Medium	Risks or deficiencies identified requiring remediation
Low	Minor findings identified recommended remediation
Low	No findings

I 2022 utførte internrevisjonen i Norad 12 stikkprøver

Internrevisjonen besøkte fem organisasjoner i Tanzania. To av de besøkte organisasjonene fikk midler både fra norske organisasjoner og via det Globale Fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria. De tre øvrige fikk midler via norske organisasjoner. Stikkprøvene avdekket blant annet røde flagg i forbindelse med svak bakgrunnssjekk av samarbeidspartnere, sterkt forsinket utbetaling av lønn, svake system for oversikt over godtgjørelser, utstrakt bruk av kontanter og svikt i avtaler med underleverandører/ytterligere ledd utover i leveringskjeden av bistand.

Internrevisjonen besøkte syv organisasjoner i Malawi. En av organisasjonene fikk midler både via en norsk organisasjon og via det Globale Fondet. Fem av de øvrige seks organisasjonene mottok midler både fra Norad og Utenriksdepartementet gjennom ambassaden i Lilongwe. Stikkprøvene avdekket flere røde flagg blant annet knyttet til manglende varslingsrutiner, manglende etterlevelse av innkjøpsreglement, svakheter i regnskapsføringen, manglende innbetaling av lovpålagte skatter og høy bruk av kontanter.

Temaer fra tidligere årsrapporter med fortsatt relevans i 2023

2021: Ti års tilbakeblikk: I denne rapporten så vi på alle sakene Varslingsteamet/Internrevisjonen har behandlet siden Varslingsteamet ble opprettet i 2011. [Lenke til rapporten for 2021.](#)

2020: Covid-19 og IT-sikkerhet. Under covid-19-pandemien har vi sett eksempler på at den jevnlige oppfølgingen av prosjektene har blitt forsinket eller forhindret, og på at tilskuddsmottakeren eller den eksterne revisoren ikke gjennomførte kontrolltiltak, noe som har skyldtes smitterisikoen og de reiserestriksjonene den har ført med seg. Redusert kontrollaktivitet medfører en forhøyet risiko for at kontrollen ikke fanger opp vesentlige avvik (kontrollrisiko), og det samme gjelder for revisjon (revisjonsrisiko). Pandemien har også gjort granskningene mer kompliserte og tidkrevende.

I 2020 forhindret Norad et forsøk på tyveri av et betydelig beløp. Et lignende tilfelle av bedrageri rettet mot Norfund lyktes imidlertid: Rundt 10 millioner USD ble i god tro sendt til en konto som hadde blitt åpnet av bedragere, og pengene forsvant. Den 1. september 2020 arrangerte Norad et webinar sammen med Utenriksdepartementet og Norfund om nettsvindel. På dette webinarret ble disse bedrageriene beskrevet, og temaet ble drøftet av et ekspertpanel. På Norads [nettside](#) finnes det et videopoptak av webinarret. [Lenke til rapporten for 2020.](#)

2019: Oppfordring til tidlig varsling ved mistanke. Avtaler med Norad fastsetter at tilskuddsmottakere umiddelbart må varsle Norad om enhver indikasjon på økonomiske misligheter i tilknytning til prosjektet. Uttrykket «umiddelbart» er benyttet med god grunn, og Norad tolker det strengt. «Umiddelbart» betyr så snart det foreligger tegn på misligheter, og før det igangsettes noen spesielle undersøkelser.

Slike varsler er av stor betydning for Norads tilskuddsforvaltning. De gir grunn til umiddelbar stans av planlagte utbetalinger og sikring av tilskuddsmidler som allerede har blitt utbetalt, frem til situasjonen og de tilhørende risikofaktorene har blitt klarlagt. I tillegg gir tidlig varsling Norad en mulighet til å yte effektiv hjelp med å belyse saken tilstrekkelig og forhindre at bevis blir ødelagt.

Umiddelbar varsling av Norad er også en forutsetning blant annet for å kunne tillate at misbrukte midler blir tilbakeført til prosjektet i stedet for til Norad. I saker der de andre vilkårene har blitt oppfylt, kan en forsinket varsling alene være grunn nok til at midlene ikke kan bli tilbakebetalt til prosjektet.

Et tilstrekkelig opplegg for tidlig varsling vil i tillegg kunne bidra til å kontinuerlig ha risiko og håndtering av avvik i fokus og stimulere til etablering av effektive varslingskanaler for interne og eksterne parter som har kjennskap til informasjon som ellers ikke ville ha blitt innrapportert.

Tidlig varsling vil være en fordel ikke bare for Norad, men også bidra til å redusere den potensielle skaden for den organisasjonen som er utsatt for avvikene. Videre bør andre instanser som støtter

organisasjonen, også bli gjort oppmerksom på saken, slik at de blir i stand til å sikre sine ressurser mot tap. [Lenke til rapporten for 2019.](#)

2018: Røde flagg. Alle som forvalter bistandsmidler, bør lære seg å bli oppmerksomme på avvik og forhold som kan være tegn på økonomiske misligheter, såkalte røde flagg. Enkelte røde flagg, slik som uklarhet, små avvik og mangel på transparens, behøver ikke være betydelige i seg selv, men i kombinasjon med andre forhold kan de gi grunn til en mer detaljert granskning. Rapporten for 2018 beskriver en rekke røde flagg som har blitt observert i saker som har vedrørt midler fra Norad.

Lister over typiske røde flagg for ulike sektorer kan lastes ned fra internett. [Lenke til rapporten for 2018.](#)

2017: Revisjonsrapporter avdekker ikke misligheter. Rapporten for 2017 drøftet det faktum at eksterne revisjoner er det vanligste kontrolltiltaket for bistandsmidler. Revisjoner har absolutt en preventiv effekt mot feil og misligheter. Regnskapsrevisjoner fanger imidlertid sjelden opp økonomiske misligheter. Statistikken viser at bare tre til fire prosent av alle misligheter som påvises globalt, blir oppdaget gjennom ekstern revisjon.

Norads erfaringer stemmer overens med den globale statistikken. I alle sakene som ble gransket av Norad i 2017, forelå det en godkjent revisjonsrapport, selv om den rettslige undersøkelsen senere avdekket store misligheter.

Erfaringene til Norads internrevisjon tyder på at kontroll utført ved henvendelse til tredjeparter bør innarbeides som en tilleggskomponent i de årlige revisjonene av prosjekter som har mottatt støtte fra Norad. Granskninger har avdekket et betydelig antall forfalskede regnskapsdokumenter, inkludert anbud, fakturaer og kvitteringer, bankutskrifter, timelister og reisedokumenter. Det vil kunne vise seg regningssvarende å gjennomføre utfyllende og risikobaserte avtalte kontrollhandlinger (ISRS 4400), både for å styrke forebyggingen og for å avdekke misligheter. Mer informasjon om dette temaet finnes i [rapporten for 2017.](#)

2016: Samordning av donorer og åpenhet om totale inntekter og utgifter. Samordning av donorer handler om åpenhet og er et grunnleggende virkemiddel i kampen mot økonomiske misligheter. Når en organisasjon har flere inntektskilder/donorer, bør organisasjonen legge frem et konsolidert regnskap som viser alle inntekter og utgifter, sammen med fordelingen av inntekter og utgifter mellom de ulike donorene, slik det kreves etter avtalen. Hvert år blir det avdekket flere tilfeller der flere donorer blir belastet de samme utgiftene. I en tredjedel av sakene i 2016 kunne samordning av donorene og aktørene på flere stadier ha spilt en stor rolle i styrkingen av den økonomiske kontrollen. Mer informasjon om dette temaet finnes i [rapporten for 2016.](#)

2015: Bakgrunnssjekk. Styrkene og svakhetene i mottakerens internkontroll og forvaltning må vurderes før det blir undertegnet en tilskuddsavtale, og må følges opp gjennom hele finansieringsperioden. Norad har et antall virkemidler som kan benyttes til en partnergjennomgang med sikte på å kartlegge tilskuddsmottakeres kompetanse og kapasitet. Det oppstår spesielle utfordringer der det blir etablert mer sammensatte økonomiske ordninger, slik som overføring av midler – og dermed ansvar og myndighet – gjennom flere stadier og ulike aktører. Kunnskap om kontantstrømmen, avtalene med partnere og revisjonshierarkiet er et godt utgangspunkt for å kontrollere ansvarsforholdene gjennom hele bistandskjeden. Det finnes mer informasjon om dette temaet i [rapporten for 2015.](#)

Utenriksdepartementets kvartalsvise oversikt over saker

De kvartalsvise rapportene med oversikt over saker som har blitt møtt med reaksjoner i 2022, blir publisert på [regjeringens nettsider](#) og omfatter saker som er avsluttet av Utenriksdepartement, Norec (tidligere FK Norge) og Norad.

Internrevisjonen